

Petdesetletnica Zmaja Jovana Jovanovića. Dne 13. junija (25. po novem) se zbera zastopniki srbskega naroda v Zagrebu, da dostojno proslavijo petdesetletnico književnega delovanja Zmajove Jovanovića. Dne 14. (26.) junija se bode vršila slavnost na Plitvičkih jezzerih, na Vidov dan, 15. (27.) junija, pa skupna proslava Jovanovića in spomina na kosovsko bitko. Zmaj Jovan Jovanović se je rodil dne 24. novembra 1833. l. v Novem sadu ter je bil naposled zdravnik; sedaj živi v Zagrebu. L. 1861.—62. je izdajal časopis »Javor«; l. 1864. je ustanovil humorist.-sat. list »Zmaj«, in to ime se je njega tudi stalno prijelo. L. 1865. je napisal igro »Šaran« (= karf), l. 1877.—78. »Ilustrovano ratnu (vojno) kroniku«. L. 1878. je ustanovil šaljivi list »Starmali« in l. 1880. list za mladino »Neven«. Izmed mnogih poczij so posebno vredni, da se omenijo, »Djulići uveoci« (Rože uvele). Nebroj je tudi prevodov iz različnih jezikov. »Zbrana pevanija« so izšla l. 1880. v Novem sadu, izbrane pesmi, z latinico tiskane, pa l. 1887. v Zagrebu. — Slavitelem njegovim se pridružujejo tudi Slovenci ter mu kličejo »Na mnogaja ljeta!«

R. P.

»Slovanske knjižnice« snopič 84.—85. prinaša Gogoljevi povesti: »Božično noč in »Pllašč«; obe je poslovenil nam neznani Miloradovič. »Božična noč« je čarovita bajka iz pisateljeve domovine Ukrajine. Ta povest spada v Gogoljevo mlajšo dobo. V njej nam riše in opisuje življenje preprostega, v najtesnejši zvezi z materjo prirodo živčnega, od zapadne prosvete še toliko kakor nič oblizanega, v razne bajke verujočega svojega ljudstva. Ta naivna stvar se čita prijetno; prevod je gladek. — Kontrast »Božični noči« je »Pllašč«. V ruskem izvorniku stoji »Шинель« (»Šinjelj«). Na prvi pogled se ti zdi, da čitaš navadno humoresko, kajti humoreska je res. Toda med vrstami vidiš tudi satiro. Včasih ne veš, ali bi se ubogemu Akakiju Akakijeviču smejal, ali bi ga s solznimi očmi pomiloval. Dasi je ta povest jako kratka, spada vendar med najboljše spise Gogoljeve. —

Uvod, ki ga je spisal Miloradovič temu zvezku, je jako umesten in poučen, ker nam temeljito pojasnjuje veliki pomen Gogoljev v ruski in v svetovni literaturi.

A. Aškerc.

Knjigarna Paher in Kisić v Mostarju nam je poslala na oceno te-le knjižice:

1.) N. G. Matoš. Iverje. Skice i sličice. U Mostaru 1899, visoka 8° 149 str. Mladi književnik je znan kot duhovit kritik in essayist iz različnih hrvaških in srbskih listov. V tej knjižici je zbral krajše pripovedke ali, kakor jih imenuje, »črtice«, katere je objavil v »Delu, Zori, Brankovem Kolu, Narodnih Novinah in Viencu«. V vseh se kaže finega opazovatelja, ki ume z nekoliko smelimi črtami narisati jasno sliko malomestnega življenja na Hrvaškem. Včasih je tudi strupeno oster. Te črtice so vrlo zanimljive. V povesti »Pereci, friški pereci« se nam zdi konec povsem neverjeten, da bi ritmajster, čeprav propadel, šel preste prodajat baš v oni kraj, kjer se je preje ščeperil. »Miš« je že povsem dekadentna skica. — Cena knjižici je 60 kr.

2.) Marko Car. Niz rodno Primorje. Slike i utisci s Jadrana. U Mostaru 1899, vis. 8°. 119 str. Cena 50 kr. (S cirilskimi slovi.). G. Marko Car, rodom iz Ercegnovega in činovnik v Zadru, je upotrebil nekoliko ferij, da prepotuje Dalmacijo ter nam poda nekoliko slik iz pitomega primorja. Glavne točke,

katere opisuje, so Dubrovnik, Ercegnovi in Hvar. Zanimljivo riše prirodno krasoto dalmatinskega zemljišča, pa tudi pripoveduje marsikaj zanimivega iz politične in umetniške zgodovine teh krajev ter vpleta vmes tudi različne meditacije, n. pr. o verskih in narodnostnih odnošajih. Včasih nam predstavi kako zanimivo lice, kakršno je n. pr. »Barba-Jane«.

3.) Mala biblioteka. Po načelu: »Zanimljivo, vredno in ceno« hoče založnica osnovati biblioteko, slično nemški Reclamovi. Vsak zvezčič bode obsejal 5—6 pol 16°. in bode stal 12 kr. Prinašala bode priznana dela srbskih in tujih pisateljev. Prvi zvezek na ogled prinaša »Ljubav prema knjizi«. Po Edmondu de Amicisu. Sa napomenama nekoliko srpskih kujiževnika. (S cirilskimi slovi).

Tolstega roman »Vstajenje« (Воскресение) prinaša petrograjski tednik »Njiva«. Zanimivo je, da se je slavní ruski pisatelj, ustvaritelj »Vojne in mira«, »Ane Karenine« in drugih klasičnih umotvorov, ki je zadnje čase nekako zatajeval svoja beletristična dela ter se pečal bolj s socialnimi in filozofskimi problemi, ustanovivši poseben način življenja, v svoji visoki stasosti — lani je praznoval svojo sedemdesetletnico! — spet povrnil k svoji prvi ljubezni — k poeziji. Njegov najnovejši roman je vzbudil po vsem izobraženem svetu pravo senzacijo ter izhaja vzporedno z ruskim izvirnikom v prevodih vseh večjih evropskih jezikov. Pripoveduje se, da se nekaterim časopisom tekst »Vstajenja«, oziroma njega prevod priobčuje kar po brzozjavu! O ti kosmati ruski barbari! —

Sicer pa je grof Tolstoj kot pisatelj in kot filozof taka znamenitost ne samo v slovanski, ampak v svetovni književnosti sploh, da je skrajni čas, da se tudi mi Slovenci pobliže seznanimo z njim. »Slovanski knjižnici« v Gorici bi bilo slovensko občinstvo gotovo hvaležno, ako bi mu podala Tolstega »Vstajenje« v prevodu. —

Hrvaški prevod tega znamenitega romana je oskrbel Mil. pl. Mareković ter ga izda zagrebška kr. vseučiliška knjigarnica Franje Suppana v kakih 20 zvezkih po 20 kr. Prvi zvezki so že izšli. Ker je roman izreden pojav v svetovni književnosti, in ker je hrvaški prevod tudi Slovencem razumljiv, zato priporočamo to podjetje onim rojakom, ki se hote seznaniti s tem imenitnim delom ruskega književnika. Naročnina se pošilja založnici knjigarnici v Zagreb.

A. Aškerc.

Glasba v Novem mestu v minoli sezoni. Glasbena Matica v Ljubljani je dala pravec novejši slovenski glasbi in provzročila nje resno gojitev s stališča umetnosti. Vpliv tega novega stremljenja se pozna že dokaj tudi v Novem mestu, ki je doseglo vzlic skromnim razmeram prav dosti. Temelj temu novejšemu gibanju je pač glasbena šola, katero je po napornih pripravah novomeških rodoljubov l. 1898. ustanovila ljubljanska Glasbena Matica.

Šoli je dvojen namen: vzgajati glasbeni naraščaj pa tudi glasbeno občinstvo po vsem Dolenjskem. V prvem oziru šola vedno napreduje. Sedaj ima že preko 60 učencev za razne instrumente: za klavir, gosli in druga godala ter za pihala, še več pa ima učencev za zbornu petje. Vsekakor bode treba vsaj enega stalnega učitelja, da se bode laže brigal in potegoval za šolske namene. V drugem oziru je zavod tudi v letošnji sezoni dosegel lepe uspehe.

Kakor lani je tudi, letos priredil 3 velike glasbene večere s sodelovanjem umetnikov iz Ljubljane; sodeloval pa je tudi sicer pri naših tradicionalnih zabavah: Vodnikoví, Prešernoví, pri pomladanskem koncertu itd. Že ob lanjskih